

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **M. Z.**, zast. JUDr. Ing. Vladimírem Nedvědem, advokátem se sídlem Kostelní náměstí 233/1, Litoměřice, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 2. 2014, č. j. 2078/14/5000-14306-705194, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 5. 2015, č. j. 15 Af 24/2014 – 40,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), kterým mu soud nepřiznal osvobození od soudního poplatku.

[2] Krajský soud žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků nevyhověl z toho důvodu, že hodnotil jím uváděné skutečnosti jako nevěrohodné. Stěžovatel ve své žádosti uvedl, že v září 2013 přišel o zaměstnání, doposud je veden jako uchazeč o zaměstnání, k čemuž dodal, že nepobírá žádné sociální dávky. Dále uvedl, že veškeré úspory již vyčerpal, nevlastní žádný nemovitý majetek, spolu s rodinou, tj. manželkou a dvěma nezletilými syny, bydlí v nájmu, přičemž nájem je hrazen jeho manželkou z rodičovského příspěvku. Na doklad těchto tvrzení k žádosti přiložil již vyplněné potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce (dále jen „prohlášení“).

[3] Z něj soud zjistil, že stěžovatel nemá žádné příjmy, žádný majetek větší ceny a jediný měsíční příjem jeho rodiny je rodičovský příspěvek ve výši 7 300 Kč. Oproti tomu má žalobce dluhy ve výši 18 343 Kč, které splácí. Z přiložené nájemní smlouvy o nájmu rodinného domu dále vyplývá, že na podkladě této smlouvy v pravidelných měsíčních platbách hradí nájemné ve výši 2 500 Kč a elektrickou energii ve výši určené jejím dodavatelem. Prohlášení hodnotil

krajský soud za nevěrohodné. Po odečtení platby nájemného ve výši 2 500 Kč by rodině o počtu čtyř osob měsíčně na úhradu základních životních potřeb zbývala pouze částka ve výši 4 800 Kč, což považoval soud za krajně nepravděpodobné.

[4] Z ustanovení § 3 odst. 2 a 3 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o životním a existenčním minimu“), dovodil, že u rodiny sestávající se ze dvou dospělých osob a jednoho dítěte ve věku jednoho roku a druhého ve věku osmi let činí měsíční životní minimum domácnosti částku ve výši 9 850 Kč.

[5] Dle krajského soudu není možné, aby rodina stěžovatele měla příjem pouze 7 300 Kč a současně byla schopna hradit veškeré náklady související s bydlením a zajišťováním svých základních životních potřeb (např. vyživovací povinnost k jejich synům), a to vše za situace, kdy rodina jakkoliv nepožádala o pomoc ze strany státu. Stěžovatel v rozporu s poučením v závěru uvedeného prohlášení musel zamlčet podstatné okolnosti ohledně své finanční situace, které mohly mít vliv na rozhodování soudu o osvobození od soudních poplatků.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[6] Stěžovatel napadá usnesení krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Domnívá se, že je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

[7] Má za to, že v prohlášení uvedl pravdivé údaje a žádné okolnosti nezamlčel. Soud neprováděl žádné dokazování a tvrzení, že zamlčel podstatné okolnosti ohledně své finanční situace, nemají oporu ve skutkovém zjištění a není to důkazně prokázáno. Soud neuvedl, jaké podstatné okolnosti své finanční situace měl zamlčet. Soudu nic nebránilo, aby jej vyslechl. Jeho závěr o tom, že prohlášení je nevěrohodné má být postaven zcela najisto, a nevycházet jen z krajní nepravděpodobnosti.

[8] Výpočet částky životního minima splňuje rovněž podmínky pro osvobození od soudního poplatku. Závěry o nemožnosti žít s uváděnými částkami nejsou ničím podložené.

[9] Nejvyššímu správnímu soudu proto navrhuje, aby napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 5. 2014, č. j. 3 As 125/2012 – 43). Na základě kasační stížnosti přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[11] Soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného usnesení. Vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu je totiž možný pouze za předpokladu, že toto rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námítky, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

pokračování

[12] Veškerá výše uvedená kritéria napadené usnesení splňuje. Jedná se o srozumitelné rozhodnutí opřené o dostatek relevantních důvodů. Je z něj zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

[13] Stěžovatel spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného usnesení v tom, že krajský soud neuvedl, jaké podstatné okolnosti své finanční situace měl zamlčet. Ve věci neprováděl dokazování, pokud prohlášení považoval za nevěrohodné, mělo to být postaveno najisto. Nejvyšší správní soud se s uvedenými námitkami neztotožnil.

[14] Smyslem institutu osvobození od soudních poplatků je zabezpečení přístupu k soudní ochraně i u těch účastníků, kteří se vzhledem ke své majetkové a finanční situaci nachází v tíživých sociálních poměrech. Je na účastníku samém, aby soudu dostatečně konkrétně popsal své osobní a majetkové poměry a současně aby projevil zákonem požadovanou aktivitu a předložil (pokud možno současně se žádostí o osvobození) doklady prokazující jeho nemajetnost. Nesplní-li účastník tuto svou povinnost, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Asz 343/2004 - 50, publ. pod č. 537/2005 Sb. NSS). Důkazní břemeno k prokázání, že nemá dostatek prostředků, nese účastník řízení.

[15] Soudy tedy zkoumají, zda účastník řízení v žádosti o osvobození od soudních poplatků dostatečně konkrétně popsal, v čem spatřuje nedostatek prostředků k úhradě soudního poplatku a zda takové tvrzení rovněž řádně doložil. Přiznat osvobození od soudních poplatků je totiž možné jen při kumulativním splnění obou podmínek, tj. při dostatečně určitém tvrzení o nedostatečnosti prostředků k úhradě soudního poplatku a při doložení takového tvrzení. Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popř. neúplné, soud žádost zamítne (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88).

[16] V projednávané věci krajský soud detailně popsal, z čeho vycházel při hodnocení majetkových poměrů stěžovatele. Své závěry o nevěrohodnosti tvrzených skutečností dostatečně a srozumitelně odůvodnil. Nelze se ztotožnit s argumentací stěžovatele, že krajský soud měl provádět dokazování jeho výslechem, popř. uvádět konkrétní skutečnosti, které zamlčel. Břemeno tvrzení a břemeno důkazní leželo na stěžovateli. Ten měl svojí aktivitou soudu dostatečně věrohodně popsat a prokázat své majetkové poměry.

[17] To se však nestalo.

[18] Nejvyšší správní soud se ztotožnil s hodnocením krajského soudu, že není možné, aby fungující čtyřčlenná rodina byla schopna hradit veškeré náklady související se zajištěním svých základních životních potřeb (tj. jídla, ošacení a dalších nákladů souvisejících s běžným chodem domácnosti) z částky 4 800 Kč (bez úhrady energií a souvisejících služeb na bydlení). Z těchto prostředků navíc údajně stěžovatel splácí závazky vůči svým věřitelům (Okresní správa sociálního zabezpečení, Vojenská zdravotní pojišťovna). Argument krajského soudu, že dle zákona o životním a existenčním minimu by takové u rodiny činilo měsíční životní minimum domácnosti částku ve výši 9 850 Kč, výše uvedené závěry jen potvrzuje.

[19] Za této situace bylo zcela na místě hodnotit doložené majetkové poměry jako nevěrohodné. Stěžovatel proto nesplnil dle § 36 odst. 3 s. ř. s. podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[21] Stěžovatel, který neměl v řízení úspěch, nemá ze zákona právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. července 2015

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu